

Minnenas stig

MINNENAS STIG

13 Vattenkvarnen

Skanna QR-koden för mer info

Scan QR code for more info

Bergby vattenkvarn finns på denna plats från slutet på 1800-talet. Vid sekelskiftet 1900 drivs kvarnen av bonden Erik Ersson. Den naturliga forsen var tidigare betydligt kraftigare och går under namnet 'Juliaforsen'. Kvarnen är modern för sin tid – den har ett vertikalt stående vattenhjul. Tidigare finns flera vattenkvarnar i området. Men de var sannolikt enkla skvaltkvarnar med horisontella vattenhjul. När Bergby väderkvarn byggs om och moderniseras (se skylt nr 5), blir den gamla vattenkvarnen överflödig. Den tas ur bruk 1929 och monteras snart ned, bara grunden finns kvar idag.

År 1894 köper och flyttar Brita Stina Olsdotter en gammal timrad parstuga från Nordanskog till denna plats. Stugan byggs ut 1907 med en övervåning som inreds med sommarrum. 1927 flyttar änkan Julia Olsson från Västerkulla Gård ned till huset, som därefter får smeknamnet '**Julias**'. Fastigheten heter egentligen Kristinedal. Under 1930- och 40-talen drivs en liten pensionatsrörelse här på somrarna. Välbärgade stadsbor kommer hit för vila vid vattnet och få lite lantlig ro. Julia bor i kammaren och gästerna i sommarrummen på övervåningen.

Författaren Vilhelm Moberg bor från 1940 till sin död 1973 på andra sidan Vaddövikens på Söderängs Gård i Tomta. Han inredde en gammal bysmedja till sin skrivarstuga, där han bland annat skrev *Utvandrarna* och *Min Svenska Historia*. Det berättas att han ofta simmar över till Julias för att spela kort med herrarna på övervåningen. Efter flitigt kortspel – och visst drickande – får han ros hem i ekan! Gården bär idag namnet 'Sjöhaga'.

Bergby vattenkvarn 1924

Denna skylt är en del av **Minnenas stig**, en kulturstig genom byarna Norrby, Bergby och Västerkulla uppförd 2025 av Bergby Skolas Bygdegårdsförening.

Adress: Bergby Byaväg 3, 763 94 Hallstavik. e-post: info@bergbyskola.se webb: www.bergbyskola.se